

Programul de întreținere acoperișuri la bisericile fortificate din Transilvania

Biroul de coordonare biserici fortificate din cadrul Consistoriului Superior al Bisericii Evanghelice C.A. din România

Biserica fortificată Târnăvioara / Kleinprobstdorf

Satul Târnăvioara, acum cartier al orașului Copșa Mică se află amplasat pe malul drept al Târnavei Mari, la 11 km distanță de Mediaș.

Biserica evanghelică, amplasată în centrul satului, a fost construită în secolul al XIV-lea, ca sală gotică cu contraforți. Corul cu absidă este acoperit cu boltă în cruce, iar sala are tavan drept. Turnul clopotniței actual a fost construit în 1854 în locul vechiului turn de lemn și este decorat în stil neogotic.

Ansamblul este înconjurat de un zid de fortificație simplu, poligonal, ridicat pe urmele unui zid mai vechi.

În 1977 are loc restaurarea bisericii, când au loc reparații la turn și se reface învelitoarea bisericii.

Biserica se află în stare bună de conservare, dar cu degradări extinse cauzate de umiditate, fiind necesare măsuri de uscare a zidăriei, dar și de întreținere curentă.

Ansamblul este monument de arhitectură de importanță locală (cod Lista Monumentelor Istorice SB-II-a-B-12365).

Degradări la învelitoare:

- Țigle de câmp și la streășină la învelitoarea navei bisericii cca. 5-10% degradate, alunecate, lipsă
- Zona de contact între învelitoarea navei și zidul de închidere al podului cu unele neetanșeități, degradări – țigle desprinse, lipsă, mortar desprins
- Țigle la învelitoare turn și intrare biserică desprinse, alunecate, sparte, cca. 10-15%

Degradări la sistemul de dirijare al apelor meteorice:

- jgheaburi și burlane în stare bună, burlanele deversează apa direct lângă ziduri (umiditate ascensională la tencuieli și zidărie)

Degradări ale fațadelor/tencuielilor și zugrăvelilor:

- Tencuieli degradate din cauza umidității și vechimii la fațadele navei, corului, la contraforți și turn, cărămida fiind expusă intemperii și în pericol de degradare

Degradări ale zidăriei și constructive:

- Crăpătură la una dintre ferestrele corului
- Degradări ale zidăriei la partea inferioară, atât exterior, cât și interior – săruri, umiditate;
- Degradări ale zidăriei fortificației din cauza umidității (ape meteorice, plantație de viță de vie care menține umiditatea lângă ziduri etc) și a depunerilor de substanțe corozive pe suprafața neprotejată de tencuială

Deoarece șarpanta nu a putut fi investigată, se pot face doar presupuneri bazate pe petele și urmele de umezeală vizibile la planșeu pod, în interiorul bisericii. Probabil și șarpanta prezintă în acele zone elemente afectate de umiditate, în general zonele cele mai expuse și mai sensibile fiind capetele de căpriori și corzi.

Alte degradări:

- Plante și vegetație crescută lângă ziduri, care mențin umiditatea acestora și conduc la degradări extinse

Măsuri necesare pentru învelitoare:

- Verificarea coamelor și zonelor de contact cu zidul de închidere al podului, refacerea mortarului acolo unde este nevoie
- Înlocuirea țiglelor degradate cu unele de aceeași formă și mărime, așezarea pe poziție a celor deplasate, completarea celor lipsă
- Completarea țiglelor sparte la turn, asigurarea lor cu sârmă sau alt sistem de prindere de lați, pentru a se evita căderea lor

Măsuri necesare pentru sistemul de dirijare al apelor meteorice:

- Pentru preluarea și dirijarea corectă a apelor meteorice se recomandă curățarea vegetației de lângă ziduri și realizarea unui trotuar din piatră de râu în pat de nisip, de cca. 1m lățime
- Montarea de rigole la capetele burlanelor pentru preluarea și dirijarea apei colectate de acestea

Măsuri necesare fațade/tencuieli și zugrăveli:

- Desfacere tencuieli pe bază de ciment, afectate de umiditate, uscare zidărie, refacere rosturi, refacere tencuieli cu mortar de bază de var (nu se va folosi ciment!)

Alte măsuri necesare:

- Reparare crapatura fereastra cor
- Reparare zid de incintă: îndepărtare vegetație de lângă ziduri, înlocuire cărămizi degradate, refacere rosturi

Se va asigura accesul în pod, pentru a fi posibile viitoare investigații privind starea șarpantei și măsurile de reabilitare ale acesteia. Măsurile necesare și costurile aferente se vor stabili în urma investigațiilor. Costurile pentru lucrările de asanare se vor calcula separat.

Pentru reparații la învelitori sunt necesari circa 1.000 Euro

Țigle lipsă, alunecate pe cor

Tencuieli afectate de umiditate la interior și exterior

Zid de incintă cu degradări